

Raadsvoorstel

Portefeuillehouder(s)	wethouder A.M.J. Dingemans Med
Datum commissiebehandeling	21 mei 2026
Datum raadsbehandeling	4 juni 2026
Zaaknummer	1864190
Onderwerp	toekomst Moerdijks Restauratiefonds

Voorgesteld besluit

1. Het Moerdijks restauratiefonds per 31-12-2026 op te heffen
2. de Verordening Moerdijks restauratiefonds per 31-12-2026 in te trekken.

Publiekssamenvatting

In 2013 is het Moerdijks restauratiefonds van kracht geworden. Eigenaren van gemeentelijke monumenten kunnen een laagrentende lening afsluiten voor onderhoud en restauratie. De gemeente heeft destijds € 300.000 voor dit fonds beschikbaar gesteld. Tot op heden is slechts door 1 eigenaar beroep gedaan op dit fonds.

In 2025 heeft de provincie Noord-Brabant, het Brabants Erfgoedfonds in het leven geroepen. Hier heeft ondertussen 1 eigenaar uit de gemeente Moerdijk hiervan al gebruik van gemaakt omdat bepaalde voorwaarden gunstiger zijn. Dit fonds staat ook open voor eigenaren van een rijksmonument

Het Moerdijks restauratiefonds heeft tot dusver nauwelijks meerwaarde gehad voor behoud en restauratie van gemeentelijke monumenten in Moerdijk. Bovendien is er nu een aantrekkelijker alternatief voor alle monumenteneigenaren. Om die reden stelt het college de raad voor het MRF op te heffen.

Inleiding

In 2013 is het Moerdijks restauratiefonds (MRF) van kracht geworden voor het behoud van het Moerdijks erfgoed. De gemeente heeft € 300.000 in het MRF ondergebracht. Eigenaren van gemeentelijke monumenten kunnen bij dit fonds een laagrentende lening van maximaal € 25.000 (woonhuizen) tot € 50.000 (bijzondere objecten als kerken en molens) aanvragen voor onderhoud en restauratie.

Voor de oprichting van de MRF heeft de raad op 25 april 2013 de Verordening Moerdijks Restauratie Fonds vastgesteld [Verordening Moerdijks Restauratie Fonds Gemeente Moerdijk | Lokale wet- en regelgeving](#). Tevens is tussen gemeente Moerdijk en het NRF een overeenkomst gesloten (bijlage 3).

Sinds de oprichting in 2013 is slechts een (1) lening verstrekt, ondanks regelmatige informatie en oproepen aan de eigenaren.

Er is een beter alternatief voor het Moerdijks restauratiefonds

Sinds 2025 bestaat het Brabants erfgoedfonds (BEF). Dit fonds is ingesteld door de provincie en staat open voor alle monumenteneigenaren in Noord-Brabant, zowel van gemeentelijke als rijksmonumenten, om een laagrentende lening aan te vragen.

Bepaalde voorwaarden zijn gunstiger dan het MRF:

1. een maximaal hoger leenbedrag voor particulieren (€ 1.000.000 in plaats van €25.000)
2. financiering van herbestemmings-, klimaatadaptieve en duurzaamheidsmaatregelen vallen er ook onder. Naast onderhoud ligt de nadruk ook op restauratie.

Zodoende is er nu een meer dan volwaardig alternatief voor monumenteneigenaren uit de gemeente Moerdijk.

Erfgoed is onverminderd belangrijk voor Moerdijk (zie o.a. de cultuur- en erfgoednota uit 2023) maar het MRF draagt daar nauwelijks aan bij. Daarom kan het MRF in de huidige vorm worden opgeheven.

Beoogd effect

Eén fonds voor onderhoud, restauratie en herbestemming waar monumenteneigenaren in de gemeente Moerdijk een beroep op kunnen doen voor laagrentende leningen, in plaats van twee fondsen.

Argumenten

1.1 Het voorstel past in het gemeentelijk erfgoedbeleid

In de cultuur- en erfgoednota uit 2023 is opgenomen om een evaluatie te houden naar de manier waarop de gemeente de restauratie van monumenten faciliteert.

1.2 Het Moerdijs restauratiefonds heeft nauwelijks effect

Sinds de oprichting in 2013 is slechts eenmaal, in 2014, een beroep gedaan op het MRF. De conclusie moet zijn dat het MRF nauwelijks effect heeft gehad om het beoogde doel te bereiken, namelijk behoud van het Moerdijs erfgoed.

1.3. De gemeentelijke middelen blijven grotendeels ongebruikt

De gemeente heeft een bedrag van €300.000 in het fonds gestort voor behoud van het Moerdijs erfgoed. Dit bedrag (inclusief rente inmiddels opgelopen tot circa €3,3 ton) blijft nu ongebruikt.

2.1 De verordening is de juridische basis voor het Fonds

Het besluit om het MRF op te heffen moet vergezeld gaan van het intrekken van de Verordening MRF. Pas dan is het MRF formeel afgesloten en kunnen geen leningen meer worden aangegaan. Aan de hand van dit besluit kan op overheid.nl de verordening dan op “ingetrokken d.d. 31 december 2026” worden gezet.

Kanttekeningen, alternatieven en risico's

1.1 De gemeente verliest de regie over het verstrekken van laagrentende leningen

Zonder eigen restauratiefonds heeft de gemeente minder regie over het verstrekken van laagrentende leningen voor Moerdijkse gemeentelijk monumenteneigenaren. De provincie Noord-Brabant is verantwoordelijk voor het vaststellen van de voorwaarden en het voortbestaan van het fonds. Echter bepaalde voorwaarden zijn een stuk gunstiger. Mocht de provincie tot opheffing besluiten, is het onwaarschijnlijk dat gemeente Moerdijk nogmaals een eigen fonds zal oprichten. Omdat het Brabants erfgoedfonds pas sinds kort bestaat, is de kans echter klein dat het op korte termijn zal worden opgeheven.

1.2 Het Brabants Erfgoedfonds wordt een (te groot) succes

De kans bestaat dat het Brabants Erfgoedfonds een (te) groot succes wordt, zodat aanvragen voor een lening tijdelijk uitgesteld moeten worden.

1.3 De gemeente past de voorwaarden van het Moerdijks restauratiefonds aan (alternatief)

De gemeente kan de voorwaarden zodanig aanpassen dat het MRF gelijkwaardig wordt aan het BEF. Dit is mogelijk door het verhogen van de inleg naar bv. 1 miljoen of het uitbreiden naar “vergoeding” van duurzaamheidsmaatregelen.

Er is geen voordeel voor de aanvrager omdat het een gelijkwaardig aanbod is, enkel verwarring omdat er dan keus is uit twee verschillende fondsen.

Er ontstaat pas een voordeel als de voorwaarden van het MRF gunstiger zijn dan het BEF, bijvoorbeeld een hoger leenbedrag of dekking van nog meer activiteiten. Er is echter geen reden te veronderstellen dat het aanbod van het BEF ontoereikend is voor (het grootste deel van de) monumenteneigenaren.

Er kan in de toekomst wel een verschil ontstaan tussen de van toepassing zijnde rentes van het MRF en het BEF. Beide fondsen hebben hetzelfde minimum rente percentage voor aanvragers van leningen. Maar het MRF hanteert een hogere “afslag” van het rente percentage wanneer rentes stijgen boven het minimum percentage, dan het Brabants erfgoedfonds. Dit betekent dat in de situatie wanneer rentes relatief hoog zijn, het MRF een lager rentepercentage kan bieden dan het BEF voor gemeentelijke monumenten. Momenteel zijn beide rentepercentages echter gelijk, omdat het MRF en het BEF beide hetzelfde minimum rente percentage hanteren.

Vanuit Treasury perspectief (cashflow matig) is het geen probleem voor de gemeente Moerdijk om de inleg te verhogen naar bv. €1 miljoen. Gelet op het begrotingstotaal van de gemeente Moerdijk van meer dan €150 miljoen is dit binnen het liquiditeit management, in te passen. Maar extra storting van geld in het MRF betekent wel een absoluut gezien (hoger bedrag) risico over het uitgeleende geld. Het financiële risico voor het uitgeleende geld (als de aanvrager de lening inclusief rente niet volledig terugbetaalt) wordt gemitigeerd door een hypotheek constructie.

1.4 Het voortbestaan van het MRF brengt geen extra risico's met zich mee

Door het in stand houden van het MRF, in zijn huidige vorm, blijven de risico's in principe net zo hoog als al het geval is in de huidige situatie als de risico omstandigheden niet veranderen in de toekomst.

Middelen

Financiële middelen

In 2011 heeft de raad besloten een gemeentefonds voor behoud/onderhoud van gemeentelijke monumenten in te stellen en daarvoor een budget van € 300.000 beschikbaar te stellen. De raad heeft 25 april 2013 de Verordening Moerdijks Restauratie Fonds vastgesteld waarmee het fonds operationeel is geworden. De financiële afwikkeling van het MRF is ondergebracht bij het Nationaal restauratiefonds (NRF) dat zowel voor Rijk, provincie als gemeenten soortgelijke regelingen uitvoert.

Het volledige budget is sindsdien ondergebracht bij het NRF dat de betaling van de leningen en de invordering van de aflossing en rente verzorgt. Bij opheffing van het fonds dient met het NRF vastgesteld te worden welk bedrag op dat moment van toepassing is voor het rekening courant saldo.

Dit bedrag (inclusief opgebouwde rente) wordt geretourneerd aan de gemeente Moerdijk. Per peildatum eind 2025 is het saldo van het MRF € 332.269,13. Er zijn geen openstaande leningen voor het MRF.

Personele middelen

Nvt

Juridisch

Het MRF kan juridisch alleen per 31 december worden opgezegd en er geldt een opzeggingstermijn van een half jaar. Wanneer de gemeenteraad voor 1 juli 2026 akkoord gaat, betekent dit dat het MRF per 31-12-2026 beëindigd kan worden.

Dit is mogelijk door de Verordening Moerdijs Restauratie Fonds in te trekken.

Het college is bevoegd om de samenwerkingsovereenkomst met het NRF op te zeggen conform artikel 160 Gemeentewet.

Communicatie

- Alle eigenaren van gemeentelijke monumenten ontvangen een brief waarin de opheffing van het MRF wordt meegedeeld. In deze brief verwijzen wij de eigenaren als alternatief naar het Brabants erfgoedfonds.
- De website van de gemeente wordt aangepast. Voor laagrentende leningen kan beroep gedaan worden op het Brabants erfgoedfonds.
- Een persbericht wordt verstuurd met aankondiging dat het MRF wordt opgeheven en dat alle monumenteneigenaren een beroep kunnen doen op het Brabants erfgoedfonds.
- Zo snel mogelijk na het raadsbesluit kan de opzeggingsbrief (zie bijlage 1) verzonden worden naar het NRF inzake de opzegging van de overeenkomst.

Vervolg

Na het raadsbesluit gaan wij in overleg met het NRF over beëindiging van het MRF en over het terugstorten van het bedrag dat het NRF nog in beheer heeft (inclusief rente).

Als duidelijk is op welke termijn het MRF opgeheven zal worden, treedt het communicatietraject in werking (zie onder communicatie).

Bijlagen

1. Opzeggingsbrief overeenkomst
2. Samenwerkingsovereenkomst NRF

Mocht u vragen hebben over dit voorstel, dan kunt u contact opnemen van de griffier via +31168 366764 of via e-mail: griffie@moerdijk.nl.

Zevenbergen, 14 april 2026

Burgemeester en wethouders van Moerdijk,

S. Elseman
Gemeentesecretaris

A.J. Moerkerke
Burgemeester

RAADSBSLUIT

Raadsvergadering van 4 juni 2026

De raad van de gemeente Moerdijk,

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 14 april 2026;

overwegende dat:

- Het Moerdijks restauratiefonds (MRF) in 2013 is ingesteld om laagrentende leningen voor onderhoud en restauratie te verstrekken aan eigenaren van gemeentelijke monumenten.
- Het MRF als doel heeft behoud en ontwikkeling van het erfgoed in de gemeente Moerdijk.
- Het MRF in deze periode slechts een lening heeft verstrekt.
- Het MRF zodoende nauwelijks toegevoegde waarde heeft gehad voor het behouden en de ontwikkeling van het Moerdijks erfgoed.

gelet op:

- Dat de provincie Noord-Brabant sinds 2025 het Brabants erfgoedfonds heeft ingesteld dat onder bepaalde gunstigere voorwaarden dan het MRF, leningen verstrekt aan eigenaren van alle monumenten.
- Dat eigenaren van monumenten uit Moerdijk een beroep kunnen doen op het Brabants erfgoedfonds zonder extra kosten voor de gemeente.

BESLUIT

1. Het Moerdijks restauratiefonds op te heffen per 31-12-2026.
2. De Verordening Moerdijks restauratiefonds in te trekken per 31-12-2026.

Vastgesteld in de raadsvergadering d.d. 4 juni 2026,

H.M. Vonk-Schenkel
Griffier

A.J. Moerkerke
Voorzitter